

Środa, 24 grudnia 1980

LIST APOSTOLSKI JANA PAWŁA II „EGREGIAE VIRTUTIS”

ŚWIĘCI CYRYL I METODY WSPÓLPATRONAMI EUROPY

1. Ku postaciom świętych Cyryla i Metodego, mężów wyjątkowej cnoty, zwracają się ponownie myśli i serca w tym roku, w którym przypadają dwie rocznice szczególnie wymowne; mija mianowicie sto lat od ogłoszenia encykliki *Grande munus*, 30 września 1880 roku, w której wielki papież Leon XIII przypomniał całemu Kościołowi postacie oraz działalność apostolską obu tych Świętych, a równocześnie wprowadził ich liturgiczną uroczystość do kalendarza Kościoła powszechnego. Równocześnie mija tysiąc lat od ukazania się listu *Industriae tuae*, skierowanego przez mojego poprzednika, Jana VIII, do Księcia Świętopelka w czerwcu roku 880, zawierającego pochwały i zalecenia używania języka słowiańskiego w liturgii, ażeby „w tym języku była głoszona chwała i dzieła Chrystusa, naszego Pana.

Cyryl i Metody, bracia, Grecy rodem z Tesalonik, miasta, w którym żył i działał św. Paweł, od początku swego powołania weszli w ścisłe związki duchowe i kulturowe z Kościołem patriarchalnym w Konstantynopolu, słynnym podówczas z rozwoju nauki i aktywności misyjnej; w tamtejszej też szkole, stojącej na wysokim poziomie, zdobyli wykształcenie. Obaj obrali zakonny stan życia, łącząc obowiązki powołania zakonnego z posługą misyjną, której pierwsze świadectwo dali wyruszając na ewangelizację Chazarów w Chersonesie Trackim.

Głównym ich dziełem ewangelizacyjnym była jednakże misja na Wielkich Morawach, wśród ludów zamieszkujących podówczas Półwysep Bałkański, i ziemie nad Dunajem, a stało się to na prośbę księcia morawskiego Rościława, skierowaną do Cesarza i do Kościoła konstantynopolitańskiego. Ażeby odpowiedzieć wymogom swej apostolskiej posługi pośród tych ludów, dokonali przekładu Ksiąg świętych na ich język dla celów liturgicznych i katechetycznych, kładąc tym samym podwaliny pod całe ich piśmiennictwo. Słusznie przeto uważani są nie tylko za apostołów Słowian, ale także za ojców kultury wśród wszystkich ludów i narodów, dla których pierwszy zapis języka słowiańskiego nie przestaje być podstawowym punktem odniesienia w dziejach ich literatury.

Cyryl i Metody spełniali posługę misyjną w jedności zarówno z Kościołem konstantynopolitańskim, przez który zostali posłani, jak i z rzymską Stolicą św. Piotra, przez którą zostali potwierdzeni, co było wyrazem jedności Kościoła, która za czasów ich życia i działalności nie została porażona nieszczęściem rozłamu pomiędzy Wschodem a Zachodem, jakkolwiek stosunki pomiędzy Rzymem i Konstantynopolem były już nacechowane pewnymi napięciami.

W Rzymie Cyryl i Metody zostali przyjęci ze czcią przez papieża i przez Kościół rzymski oraz znaleźli aprobatę i poparcie dla całej swej działalności misyjnej. Znajdowali również obronę, gdy działalność ta, z powodu odmienności języka używanego w liturgii, napotykała na przeszkody ze strony niektórych niechętnych środowisk zachodnich. W Rzymie zakończył swe życie Cyryl (14 lutego 869 roku) i tu też został pogrzebany w kościele św. Klemensa - natomiast Metody wyświęcony został przez papieża na arcybiskupa starożytnej stolicy Sirmium i posłany na Morawy, aby dalej prowadzić tam swe opatrnościowe dzieło apostolskie; rozwijał je wśród ludu wraz ze swymi uczniami gorliwie i odważnie aż do końca życia (6 kwietnia 885 roku).

2. Przed stu laty papież Leon XIII encykliką *Grande munus* przypomniał całemu Kościołowi niezwykle zasługi świętych Cyryla i Metodego dla dzieła ewangelizacji Słowian. Ponieważ zaś stulecie to przypada w roku, w którym Kościół uroczyście wspomina 1500 rocznicę urodzin św. Benedykta, ogłoszonego w 1964 roku przez czcigodnego mego poprzednika, Pawła VI, Patronem Europy, wydało się, że patronat ten w stosunku do całej Europy jeszcze pełniej zostanie uwydatniony, gdy do wielkiego dzieła świętego Patriarchy Zachodu dołączymy szczególne zasługi owych dwóch świętych braci, Cyryla i Metodego. Przemawiają za tym rozliczne racje natury zarówno historycznej, jak i współczesnej, mające swe pokrycie zarówno teologiczne i kościelne, jak też i kulturalne

w dziejach naszego europejskiego kontynentu. I dlatego też, zanim jeszcze minie ten rok, poświęcony szczególnej pamięci św. Benedykta, pragnę, by na stulecie Leonowej encykliki stało się zadość tym wszystkim racjom poprzez niniejsze ogłoszenie świętych Cyryla i Metodego Współpatronami Europy.

3. Europa bowiem w swoim geograficznym całokształcie jest jak gdyby owocem oddziaływania dwóch nurtów tradycji chrześcijańskiej, z czym idą w parze także dwie różniące się, a zarazem głęboko dopełniające formy kultury. Św. Benedykt, który swoim wpływem ogarnął nie tylko Europę – przede wszystkim zachodnią i środkową - ale poprzez ośrodki benedyktyńskie sięgnął także na inne kontynenty, znajduje się w samym centrum owego nurtu, który wywodzi się z Rzymu, od stolicy następców św. Piotra. Święci bracia z Tesalonik uwydatniają naprzód wkład starożytnej kultury greckiej, a z kolei zasięg promieniowania Kościoła konstantynopolińskiego oraz tradycji wschodniej, która tak głęboko zapisała się w duchowości i kulturze wielu ludów i narodów we wschodniej części kontynentu europejskiego.

Dzisiaj zatem, kiedy po wiekach kościelnego rozdziału pomiędzy Wschodem a Zachodem, pomiędzy Rzymem a Konstantynopolem, od czasu Soboru Watykańskiego II podjęte zostały zdecydowane kroki w kierunku zjednoczenia, wydaje się, że ogłoszenie świętych Cyryla i Metodego Współpatronami całej Europy, obok św. Benedykta, w pełni odpowiada znakom naszego czasu. Zwłaszcza, skoro dzieje się to w roku, w którym oba Kościoły, katolicki i prawosławny, weszły w etap decydującego dialogu, który rozpoczął się na wyspie Patmos, związanej z tradycją św. Jana Apostoła i Ewangelisty. Niech niniejsze ustanowienie służy również upamiętnieniu tej daty.

Ustanowienie to niech będzie równocześnie świadectwem dla ludzi współczesnych ważności głoszenia Ewangelii, powierzonej przez Jezusa Chrystusa Kościołowi, dla którego trudzili się dwaj bracia, apostołowie Słowian. Głoszenie Ewangelii stało się drogą i środkiem wzajemnego poznania i jedności wśród różnych ludów rodzącej się Europy i zabezpieczyło dzisiejszej Europie wspólne dziedzictwo duchowe i kulturalne.

4. Tak więc niechaj za sprawą miłosierdzia Przenajświętszej Trójcy, za pośrednictwem Bogurodzicy i wszystkich świętych, zanika to, co dzieli Kościoły, a także ludy i narody; różnice zaś tradycji i kultury niech okazują się wzajemnym dopełnieniem wspólnego bogactwa.

Niech świadomość tego duchowego bogactwa, które na różnych drogach stawało się udziałem poszczególnych społeczeństw kontynentu europejskiego, pomoże trwać współczesnym pokoleniom we wzajemnym poszanowaniu słusznych praw każdego narodu i w pokoju, nie przestając oddawać potrzebnych usług wspólnemu dobru całej ludzkości oraz przyszłości człowieka na ziemi.

Przeto, po dogłębnym rozeznaniu i dojrzałym namyśle, na mocy pełni władzy apostołowskiej, niniejszym Listem ustanawiam i ogłaszam na zawsze świętych Cyryla i Metodego niebiańskimi Współpatronami u Boga całej Europy, ze wszystkimi oznakami czci i przywilejami liturgicznymi, jakie z prawa przysługują głównym Patronom miejsca.

Pokój ludziom dobrej woli!

W Rzymie, u grobu św. Piotra, pod pierścieniem Rybaka, dnia 31 grudnia 1980 roku, w trzecim roku Pontyfikatu.

JAN PAWEŁ II, PAPIEŻ